

НАРОДНО СЪБРАНИЕ		
Вх. №	453 - 07 - 25	
Дата	29 / 04	2014 г.

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ЧЕТИРИДЕСЕТ И ВТОРО НАРОДНО СЪБРАНИЕ
КОМИСИЯ ПО ЗЕМЕДЕЛИЕТО И ХРАНИТЕ

59
11

ДОКЛАД

Относно: Указ № 73 от 11 април 2014 г. на президента на републиката за връщане за ново обсъждане на Закона за изменение и допълнение на Закона за собствеността и ползуването на земеделските земи, приет от Народното събрание на 4 април 2014 г. и мотивите към указа

На свое заседание, проведено на 29 април 2014 г., Комисията по земеделието и храните обсъди Указ № 73 от 11 април 2014 г. на президента на републиката за връщане за ново обсъждане на Закона за изменение и допълнение на Закона за собствеността и ползуването на земеделските земи, приет от Народното събрание на 4 април 2014 г., и мотивите към указа.

Председателят на комисията докладва указа на президента и мотивите към него. На основание чл. 101, ал. 1 от Конституцията, президентът връща за ново обсъждане в Народното събрание Закона за изменение и допълнение на Закона за собствеността и ползуването на земеделските земи, като оспорва § 2 относно чл. 3, ал. 1 и 2. С оспорените разпоредби се предвижда право на собственост върху земеделски земи да може да придобиват физически или юридически лица, които са пребивавали или са установени в Република България повече от 5 години, като юридическите лица с регистрация по българското законодателство по-малко от 5 години може да придобиват право на собственост върху земеделски земи, когато съдружниците в дружеството, членовете на сдружението или учредителите на акционерното дружество отговарят на изискванията да са пребивавали или да са установени в Република България повече от 5 години.

В началото на мотивите президентът отбелязва, че Народното събрание е в компетентността си да изменя и допълва разпоредби от Закона за собствеността и ползуването на земеделските земи, за да гарантира закрилата на земята като основно национално богатство, но същевременно подчертава, че това правомощие трябва да бъде осъществявано слез анализ за съответствие с разпоредбите на Конституцията, международните договори, по които Република България е страна и правото на Европейския съюз. Според президента оспорените разпоредби не съответстват на ценности, установени в Конституцията и в правото на Европейския съюз.

Президентът смята за противоконституционни чл. 3в, ал. 1 и 2 на § 2, с които се предвиждат нови правила за придобиването на право на собственост върху земеделски земи от физически или юридически лица. Изтъква, че конституционният критерий „гражданство“ като предпоставка за придобиване на право на собственост върху земеделска земя е заменен с фактическия

критерии „пребиваване”, съответно с изискването за „установеност” в Република България повече от 5 години и посочва, че съгласно Конституцията българските граждани и юридически лица може да придобиват земя без ограничения.

В мотивите президентът отбелязва, че режимът за придобиване на право на собственост върху земя зависи от това, дали чужденците са граждани на държава - членка на Европейския съюз или на държава – страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство или са граждани на трета държава.

По отношение на гражданите на държава - членка на Европейския съюз или на държава – страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство посочва, че те може да придобиват право на собственост върху земя при условията и в сроковете, предвидени в Договора за присъединяване на Република България и Румъния към Европейския съюз и обръща внимание, че в § 3 "Свободно движение на капитали", т. 2 от Приложение VI: Списъка по член 23 на Акта за присъединяване - Преходни мерки, е установена изрична забрана гражданин на държава-членка на Европейския съюз или на държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство да бъде третиран по-неблагоприятно при придобиване на земеделска земя, гори и горска земя, отколкото към датата на подписване на Договора за присъединяване, т.е. с оглед българското законодателство към 25 април 2005 г. Направен е изводът, че Република България не може след датата на присъединяването едностранно с актове на текущото законодателство да въвежда допълнителни ограничителни условия и разпоредбите на чл. 3в, ал. 1 и 2 представляват едностранно ограничение на правото на установяване по чл. 49 и сл. от Договора за функционирането на Европейския съюз и на свободното движение на капитали по чл. 63 и сл. от Договора за функционирането на Европейския съюз.

По отношение на гражданите на трета държава посочва, че Конституцията не допуска такива лица да придобиват право на собственост върху земя, освен по силата на международен договор, ратифициран с мнозинство две трети от всички народни представители, обнародван и влязъл в сила за Република България. Според президента е недопустимо чужденци от трети държави да придобиват земеделска земя след 5 - годишно пребиваване.

Накрая в мотивите към указа президентът подчертава, че Народното събрание трябва да приема ясни норми, съобразени с основния закон и с международните договори, за да не бъде натоварено българското общество със заплащане на санкции за неспазване на правото на Европейския съюз.

В хода на дискусиата изказвания направиха народните представители Цвета Караянчева, Пенко Атанасов, Гален Монеv, Тунджай Наимов, Владимир Иванов,, Петър Якимов и проф. Светла Бъчварова.

От името на парламентарната група на Коалиция за България председателя на комисията изрази следното становище:

На първо място свързането на придобиването на право на собственост с критерия „гражданство“, така както е изтъкнато от президента, ще доведе до съществено нарушение на правото на Европейския съюз. Договорът за функционирането на Европейския съюз не допуска правото за придобиване на собственост върху земеделски земи от гражданите на Съюза да се урежда въз основа на националното гражданство.

По отношение на твърдението, че оспорените текстове противоречат на Договора за присъединяване на Република България и Румъния към Европейския съюз изрази становището, че забраната гражданин на държава-членка да не може да бъде третиран по-неблагоприятно отколкото към датата на подписване на Договора за присъединяване (§ 3 "Свободно движение на капитали", т. 2 от Приложение VI: Списъка по член 23 на Акта за присъединяване - Преходни мерки) се отнася само до възможността България да „запази в сила, за срок от 7 години от датата на присъединяване, ограниченията, съществуващи в нейното законодателство към датата на подписване на Договора за присъединяване, по отношение на придобиването на право на собственост върху земеделска земя, гори и горска земя“. Беше отбелязано, че видно от систематиката на текстовете забраната се отнася само до 7-годишния период, през който са запазени ограниченията, съществуващи в законодателството на страната към датата на подписване на Договора за присъединяване. След изтичане на 7-годишния период обаче, гражданин на държава-членка на Европейския съюз или на държава – страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство трябва да бъде третиран съгласно нормите на законодателството на Европейския съюз и на съответстващото им национално законодателство, независимо дали са приети преди или след присъединяването на България към Европейския съюз. Така например Договорът за функционирането на Европейския съюз е приет след присъединяването на България, но правата на гражданите на държава-членка на Европейския съюз в страната съответстват на неговите норми.

По отношение на твърдението на президента, че се ограничава правото на установяване и на свободното движение на капитали отбеляза, че в чл. 49 от Договора за функционирането на Европейския съюз правото на установяване е определено като ограничаване „свободата на установяване на граждани на държава членка на територията на друга държава членка“, а в чл. 63 нарушаването на свободното движение на капитали е определено като „ограничения върху движението на капитали между държавите членки и между държавите членки и трети страни“. И в двата случая нарушаването на принципи на Съюза е определено като нееднакво третиране, като в първият случай то се отнася до гражданите на другите държави членки в сравнение със собствените граждани, а във вторият случай се изразява в различните възможности за движение на капитали с произход от друга държава членка, в сравнение с националните капитали. Разпоредбите на чл. 3в, ал. 1 и 2 осигуряват напълно еднакво третиране и равни възможности за придобиване на право на собственост върху земеделски земи на българските граждани и на гражданите на другите държави-членки на Европейския съюз и не въвеждат дискриминационни критерии, основани на гражданство, произход или на друг признак на лицата. Приет е напълно обективен критерий, на който могат да отговорят всички граждани на съюза и който не е свързан със статута, признаците или качествата на физическите и юридическите лица.

В допълнение припомни, че в чл. 50, параграф 2, буква „д“ от Договора за функционирането на Европейския съюз е посочено съдържанието на правото на придобиване на земи на територията на друга държава членка, като елемент на

правото на установяване. Този текст задължава органите на Съюза да „предоставят възможност на гражданин на една държава-членка да придобива и ползва земи и сгради на територията на друга държава-членка, доколкото това не противоречи на принципите, предвидени в член 39, параграф 2“, а именно принципите на Общата селскостопанска политика. Първият от тях, посочен в буква „а“ е, че при „специфичните методи за нейното прилагане се взема предвид специфичният характер на селскостопанската дейност, произтичащ от социалната структура на селското стопанство и от структурните и естествени неравенства между различните селскостопански райони“. Договорът за функционирането на Европейския съюз изрично предвижда изискването правото на придобиване на земи на територията на друга държава членка да бъде съобразено със специфичния характер на селскостопанската дейност, произтичащ от социалната структура на селското стопанство и от структурните и естествени неравенства между различните селскостопански райони. Така например по-ниските доходи на българските граждани, в сравнение с доходите в останалите държави членки, обуславят по-малки възможности за придобиване на право на собственост върху земеделска земя. Изостаналостта на селскостопанските райони в България, в сравнение с тези в другите държави членки, налага предприемането на спешни мерки и именно поради това само трайно установените на територията на страната собственици на земеделски земи може реално да допринесат за развитие на селскостопанските райони в България.

Съгласно чл. 21, ал. 1 от Конституцията „Земята е основно национално богатство, което се ползва от особената закрила на държавата и обществото“ и затова Народното събрание трябва да осигури тази закрила, като създаде режим на собствеността върху земеделската земя, който да е в интерес на обществото.

По отношение на твърдението, че нормите на Закона за собствеността и ползването на земеделските земи позволяват противоречиво тълкуване, обърна внимание, че разпоредбите на чл. 3в, ал. 1 и 2 са напълно ясни и ще се прилагат дотолкова доколкото са изпълнени изискванията за лицата по чл. 3.

Изказа убеждението, че разпоредбите на чл. 3в, ал. 1 и 2 напълно съответстват както на правото на Европейския съюз, така и на националните интереси на страната.

В заключение поясни, че след получаване на мотивите на президента за налагане на вето върху закона, в комисията са постъпили становища от Националната асоциация на зърнопроизводителите и от Националния съюз на земеделските кооперации в подкрепа на оспорените текстове. Освен това припомни, че от Министерството на земеделието и храните са предоставили предложените промени на Европейската комисия за разглеждане по време на обсъждането на закона и по тях не са били изразени никакви резерви.

Народните представители от парламентарната група на III ГЕРБ заявиха, че няма да участват в гласуването, тъй като считат, че текстовете се нуждаят от прецизиране и от по-широка обществена дискусия, но изразиха становището, че са „за“ въвеждането на критерия уседналост и затова ще проследят дебата в пленарна зала, за да вземат окончателно решение дали да подкрепят повторното приемане на закона.

Народните представители от парламентарната група на партия Атака заявиха, че не са съгласни с мотивите на президента и ще подкрепят закона.

Народните представители от парламентарната група на Движението за права и свободи изразиха позицията, че по принцип са против въвеждането на ограничения при закупуването на земеделска земя, включително по критерия уседналост, но ще подкрепят закона при неговото повторно гласуване.

След приключване на разискванията и проведеното гласуване Комисията по земеделието и горите, прие следното становище:

Предлага на Народното събрание да **приеме повторно** Закона за изменение и допълнение на Закона за собствеността и ползуването на земеделските земи, приет от Народното събрание на 4 април 2014 г.

Становището е прието с 10 гласа “за”, 0 гласа “против” и 0 гласа “въздържал се”.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ПРОФ. СВЕТЛА БЪЧВАРОВА